

УДК 346.12+346.5

Н. С. СЕРГЄЄВА

здобувач кафедри господарського
права Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого,
Харків
srgyv2108@rambler.ru

ГОСПОДАРЮВАННЯ В ПЕРІОД ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ НАДЗВИЧАЙНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ

Досліджено питання господарсько-правового регулювання організації і здійснення господарської діяльності суб'єктами господарювання в умовах введення режиму надзвичайної екологічної ситуації. Здійснено аналіз та подано системний опис основних законодавчих актів, які регулюють діяльність суб'єктів господарювання у період дії зазначеного режиму господарювання. Вказано на суттєві недоліки і прогалини в законодавстві України із зазначеної проблематики та запропоновано можливі шляхи його удосконалення.

Ключові слова: спеціальний режим, режим надзвичайної екологічної ситуації, систематизація законодавства, екстраординарний правовий режим.

Постановка проблеми. В Україні питання наукової розробки механізму правового регулювання спеціальних режимів господарювання було і залишається актуальним. Проте аналіз наукового доробку з цієї проблематики свідчить, що увагу дослідників привертають головним чином заохочувальні правові режими, зокрема С(В)ЕЗ та ТПР, у той час як проблема функціонування обмежувальних режимів господарювання, у тому числі й в умовах введення правового режиму надзвичайної екологічної ситуації, залишається поза увагою науковців. Причину такого однобічного підходу до дослідження проблем функціонування спеціальних режимів господарювання вбачаємо в актуальності та нагальній потребі, з огляду на економічну ситуацію в краї-

ні, розробки правових механізмів для вирішення економіко-правових проблем, пов'язаних із покращенням інвестиційного клімату та сприянням швидкому економічному розвитку держави, чому й покликані сприяти такі режими, як С(В)ЕЗ, ТПР та ін. Однак сьогодні, з огляду на суспільно-політичну, військову, техногенну та економічну ситуацію, що склалася в державі, надзвичайної актуальності набуває проблема господарсько-правового регулювання обмежувальних правових режимів, серед яких режими воєнного та надзвичайного стану, режим зони надзвичайної екологічної ситуації та ін., які донедавна були поза увагою наукового співтовариства та держави, а необхідність практично-го застосування відповідного законодавства здавалась маловірогідною.

Аналіз проблематики сучасних наукових досліджень дозволяє стверджувати, що наразі у вітчизняній науці приділяється недостатня увага вивченню проблем, пов'язаних із введенням у державі спеціальних (екстраординарних) режимів господарювання, одним із яких є правовий режим надзвичайної екологічної ситуації, що є предметом дослідження у цій статті. Введення в державі такого екстраординарного режиму, як режим зони надзвичайної екологічної ситуації, вимагає від законодавця чіткого правового регулювання всіх аспектів правовідносин держави і суспільства в цей період, у тому числі і сфери господарських правовідносин, оскільки це зачіпає не лише публічні, але й приватні інтереси. Відповідно до ст. 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України, тому, на нашу думку, послідовна розробка нормативно-правової бази, яка б дозволила здійснювати ефективно правове регулювання у сфері господарських відносин у таких умовах, є досить актуальною і потребує уваги як науковців-дослідників, так і державних органів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні є ряд досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців, у яких розглядається проблема правового регулювання господарських правовідносин у сфері дії спеціальних правових режимів. Різні її аспекти, зокрема, аналізуються в працях А. Г. Бобкової, О. В. Буткевич, О. Р. Зельдіної, Л. В. Таран, В. К. Мамутова, К. С. Письменної, А. В. Семенишина та ін. Однак, як уже зазначалося, предметом аналізу дослідників у згаданих працях є заохочувальні спеціальні режими, зокрема С(В)ЕЗ, ТПР та ін.

У той же час питання регулювання господарських правовідносин у період дії надзвичайних режимів, зокрема в умовах надзвичайної екологічної ситуації, які розглядаються в цій статті, незважаючи на їх актуальність, наразі залишаються поза увагою науковців і майже не знайшли свого відображення в науковій літературі.

Формулювання цілей. Метою цієї статті є аналіз чинного законодавства України з питань, пов'язаних з регулюванням господарської діяльності в умовах введення в дію спеціального правового режиму — режиму надзвичайної екологічної ситуації, та надання пропозицій щодо вдосконалення чинної нормативно-правової бази із зазначеної проблематики.

Виклад основного матеріалу. Державна політика у сфері регулювання прав відносин держави та бізнесу повинна бути зваженою та послідовною, такою що встановлює баланс приватних і публічних інтересів задля забезпечення в державі правового порядку. Так, сформована система нормативно-правових актів у галузі господарського права, на наш погляд, повинна забезпечувати права та інтереси всіх суб'єктів господарювання, які функціонують у державі, гарантуючи при цьому захист їх прав і надаючи певні пільги залежно від їх внеску у виконання невідкладних завдань держави із захисту публічних інтересів. У той же час не менш важливим є дотримання суспільних інтересів, виходячи з принципу соціальної відповідальності бізнесу. Отже, на нашу думку, забезпечення безпеки життєдіяльності населення у надзвичайних екологічних ситуаціях повинно ґрунтуватися на цілому комплексі заходів, спрямованих на гарантування й збереження життя та здоров'я людини у всіх сферах, з прогнозуванням та передбаченням можливих наслідків, заздалегідь спланованих заходах із запобігання та зменшення вірогідності виникнення зон надзвичайних екологічних ситуацій та державній політиці з організації робіт щодо створення комплексу заходів задля ліквідації наслідків, з одного боку, та на забезпечення прав господарюючих суб'єктів — з другого. З метою надання характеристики правових умов здійснення господарської діяльності в період введення в дію режиму надзвичайної екологічної ситуації далі буде подано аналіз відповідного чинного законодавства.

Нормативно-правову базу, що регулює введення в дію режиму зони надзвичайної екологічної ситуації, складають: Конституція України [1], Закон України «Про зону надзвичайної екологічної ситуації» [4], Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» [5], Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», Кодекс цивільного захисту України [3], Господарський кодекс України [2] та інші закони, прийняті відповідно до цих нормативно-правових актів. У них передбачені механізми правового регулювання суспільних відносин у період дії режиму зони надзвичайної екологічної ситуації, а саме підстави оголошення окремої місцевості зоною надзвичайної екологічної ситуації, повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування, заходи, які можуть здійснюватися в цій зоні, а також закріплені визначення основних понять.

Так, відповідно до ст. 1 Закону України «Про зону надзвичайної екологічної ситуації» від 13 липня 2000 р. (далі — Закон) [4], надзвичайна екологічна

ситуація — це надзвичайна ситуація, при якій на окремій місцевості сталися негативні зміни в навколишньому природному середовищі, що потребують застосування надзвичайних заходів з боку держави. Негативними наслідками в навколишньому природному середовищі, в розумінні цього Закону, є втрата, виснаження чи знищення окремих природних комплексів та ресурсів внаслідок надмірного забруднення навколишнього природного середовища, руйнівного впливу стихійних сил природи та інших факторів, що обмежують або виключають можливість життєдіяльності людини та провадження господарської діяльності в цих умовах (ст. 1 Закону).

У ст. 5 зазначеного вище Закону [4] також передбачені підстави для оголошення окремої місцевості зоною надзвичайної екологічної ситуації, якими є: 1) значне перевищення гранично допустимих норм показників якості навколишнього природного середовища, визначених законодавством; 2) виникнення реальної загрози життю та здоров'ю великої кількості людей або заподіяння значної матеріальної шкоди юридичним, фізичним особам або навколишньому природному середовищу внаслідок надмірного забруднення навколишнього природного середовища, руйнівного впливу стихійних сил природи чи інших факторів; 3) негативні зміни, що сталися в навколишньому природному середовищі на значній території і які неможливо усунути без застосування надзвичайних заходів з боку держави; 4) негативні зміни, що сталися в навколишньому природному середовищі, які суттєво обмежують або виключають можливість проживання населення і провадження господарської діяльності на відповідній території; 5) значне збільшення рівня захворюваності населення внаслідок негативних змін у навколишньому природному середовищі.

Отже, нормою цієї статті чітко визначено перелік підстав введення в дію режиму зони надзвичайної екологічної ситуації, який не підлягає розширеному тлумаченню.

Ризик виникнення надзвичайних екологічних ситуацій в Україні, як і у світі в цілому, сьогодні є достатньо високим. На це впливає ціла низка факторів, серед яких слід назвати системні порушення екологічного законодавства та його недосконалість, наявність в Україні великої кількості небезпечних промислових об'єктів, таких як хімічні підприємства, об'єкти атомної енергетики та ін., потенційна небезпека яких, враховуючи загальну безпекову ситуацію в державі, останнім часом зростає. На сьогоднішній день значне місце посідають катастрофи, що спричиняють найнебезпечніші наслідки, такі як: пожежі, стихійні лиха, вибухи, зсуви ґрунту, підтоплення, повені та ін. Всі ці катастрофи так чи інакше призводять до руйнувань споруд, техніки, а в найгірших випадках супроводжуються людськими жертвами. Тому, на нашу думку, держава має займати активну позицію і проводити більш ефективну

законодавчу політику у цій сфері суспільних відносин, створюючи належні умови правового регулювання.

У ст. 10 Закону [4] передбачені заходи, що можуть здійснюватися в зоні надзвичайної екологічної ситуації. Хотілося б зупинитися на деяких із них, зокрема тих, що безпосередньо стосуються здійснення господарської діяльності, а саме: встановлення тимчасової заборони на будівництво нових та розширення діючих підприємств та інших об'єктів, діяльність яких не пов'язана з ліквідацією надзвичайної екологічної ситуації, або із забезпеченням життєдіяльності населення; проведення мобілізації ресурсів підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, зміна режиму їх роботи та профілю виробничої діяльності в межах, необхідних для проведення аварійно-рятувальних та відновлювальних робіт; примусове відчуження об'єктів права приватної власності з обов'язковим наступним повним відшкодуванням їх вартості.

Безперечно, всі перелічені заходи є необхідними та важливими для запобігання дії та наслідкам стихійного лиха чи іншого роду техногенних катастроф. Однак законодавець залишив невизначеним та таким, що обмежує права як громадян, так і юридичних осіб, порядок реалізації зазначених заходів, без встановлення якихось гарантій, пільг або інших способів захисту від неправомірного зазіхання на гарантовані Конституцією України права і свободи людини і громадянина. Так, до основних завдань Закону України «Про зону надзвичайної екологічної ситуації» [4] віднесені, зокрема, такі: правове регулювання відносин, що виникають під час здійснення заходів, спрямованих на захист життя та здоров'я людей і нормального екологічного стану на території зони надзвичайної екологічної ситуації; визначення порядку встановлення правового режиму зони надзвичайної екологічної ситуації, його організаційного, фінансового та матеріально-технічного забезпечення, у тому числі відповідного режиму використання, охорони та відтворення природних ресурсів; встановлення порядку залучення юридичних та фізичних осіб до участі у надзвичайних заходах на території зони та відшкодування вартості виконаних ними робіт; визначення порядку відшкодування шкоди, заподіяної юридичними та фізичними особами внаслідок виникнення надзвичайних екологічних ситуацій або проведення робіт з ліквідації їх наслідків.

Конституція України містить прямі норми, що мали б гарантувати забезпечення дотримання прав і свобод громадян. Відповідно до ст. 19 Конституції [1] правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством. Також там міститься норма, відповідно до якої органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією

та законами України. Проте, на нашу думку, сьогодні немає чіткої нормативно-правової бази, яка б ефективно регулювала досліджувану сферу правовідносин та визначала б повноваження як органів державної влади і місцевого самоврядування, так і обов'язки юридичних та фізичних осіб, спрямовані на запобігання та протидію надзвичайним екологічним ситуаціям. Отже, існує нагальна потреба в розробці законопроектів, які були б спрямовані на виконання заходів, передбачених ст. 10 Закону України «Про зону надзвичайної екологічної ситуації» від 13 липня 2000 р. [4].

Одним із таких заходів є встановлення тимчасової заборони на будівництво нових і розширення діючих підприємств та інших об'єктів, діяльність яких не пов'язана з ліквідацією надзвичайної екологічної ситуації або із забезпеченням життєдіяльності населення. Ця норма, на наш погляд, потребує удосконалення. Вважаємо за необхідне, зокрема, чітко окреслити випадки такої заборони та порядок і умови її запровадження, а також коло відповідальних осіб, які були б наділені відповідними повноваженнями на встановлення такої заборони. Також заборона на будівництво нових підприємств повинна бути вмотивованою із зазначенням підстав, строків такої заборони та можливого негативного впливу нового будівництва на екологічну ситуацію певної місцевості.

Це є важливим, оскільки в цьому випадку є суттєвим чинником, який впливає на розвиток підприємства та на розширення його потужностей, що у свою чергу робить його менш конкурентоспроможним та призупиняє його розширення, а отже, створення нових робочих місць та збільшення обсягів продукції, яку воно могло б виробляти.

Що стосується проведення мобілізації ресурсів підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, то на теперішній час також не розроблено механізму такої мобілізації та чітких її критеріїв. Так, по-перше, на нашу думку, необхідно визначити органи, відповідальні за проведення мобілізації, якими можуть бути, залежно від рівня небезпеки, наприклад, органи місцевого самоврядування чи воєнне командування. На ці органи необхідно покласти обов'язки з визначення виробничих ресурсів, які підлягають мобілізації, з чітким встановленням цілей, для яких вони будуть використовуватися, і, можливо, встановити критерії визначення кількості ресурсів, необхідних для ліквідації наслідків екологічної ситуації, а в окремих випадках встановити певний обсяг виробничих ресурсів підприємств, установ, організацій, які вилучатися не можуть, щоб не спричинити їх повної зупинки та зменшити вплив на їх господарську діяльність.

Примусове відчуження об'єктів права приватної власності з обов'язковим наступним повним відшкодуванням їх вартості, на нашу думку, є також необхідним та суттєвим заходом для запобігання екологічним катастрофам. Однак,

разом з тим, слід також приділити увагу розробці певних механізмів його реалізації, чи хоча б передбачити поширення дії Закону України «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного або надзвичайного стану» від 17 травня 2012 р. [6] на цю сферу правовідносин, оскільки в ст. 2 Закону України «Про зону надзвичайної екологічної ситуації» від 13 липня 2000 р. [4] зазначено, що законодавство про зону надзвичайної екологічної ситуації базується на Конституції України і складається із законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про правовий режим надзвичайного стану» та інших законів. Поширення дії цього Закону значно б спростило здійснення такого примусового відчуження та встановило б для суб'єктів господарювання чіткі правила здійснення їх господарської діяльності, оскільки цим Законом прописано процедуру примусового відчуження та вилучення майна у суб'єктів господарювання.

Однак, як уже зазначалось автором в інших публікаціях, цей нормативно-правовий акт також потребує вдосконалення та значного доопрацювання. Так, у Законі передбачено примусове відчуження або вилучення майна у власника, але при цьому не встановлено чітких правил здійснення таких процедур. У ст. 7 Закону [6] лише зазначається, що при примусовому відчуженні або вилученні складається акт єдиного зразка, який має містити певні, передбачені законом, положення. Крім того, на виконання вимог вищезазначеного Закону постановою Кабінету Міністрів України № 998 від 31 жовтня 2012 р. був затверджений Порядок розгляду заяв та здійснення виплат для наступної повної компенсації за майно, примусово відчужене в умовах правового режиму воєнного або надзвичайного стану [7], а також єдиний зразок акта про примусове відчуження або вилучення майна. Відповідно до вимог Закону такий акт повинен бути підписаний власником майна, що відчужується, або його законним представником з однієї сторони, і військовим командуванням та органом, що погодив рішення про примусове відчуження майна, або військового командування чи органу, що прийняв таке рішення, і скріплюється печатками військового командування та/або зазначених органів. Також передбачено, що у разі відсутності власника майна або його законного представника такий акт може бути складений без їх участі, а в подальшому вони можуть ознайомлюватися з уже складеним актом. Ця норма закону унеможливає подання зауважень стосовно складеного акта, що, на нашу думку, може призвести до позбавлення власника права на захист своїх інтересів.

До недоліків слід також віднести те, що в Законі «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного або надзвичайного стану» від 17 травня 2012 р. [6], на наш погляд, занадто ускладнено процедуру повернення майна, яке було примусово відчужене під час надзвичайного стану. Повернення можливе лише за умов, якщо таке майно

збереглося і колишній власник наполягає на його поверненні, але може бути здійснене лише в судовому порядку і на підставі рішення суду, що набрало законної сили. Одночасно передбачено, що особа повинна повернути грошову суму, яку вона отримала за своє майно, з вирахуванням розумної плати за користування цим майном. Вважаємо за доцільне спростити процедуру повернення майна власнику після скасування правового режиму, який став підставою для примусового вилучення або відчуження майна. Так, можна передбачити процедуру звернення власника або його законного представника до органу, який приймав рішення про відчуження цього майна, із заявою про повернення такого майна або заміни його майна аналогічним майном, якщо повернення його майна є неможливим унаслідок його втрати, з обов'язковим поверненням грошових коштів, отриманих за відчужене майно з вирахуванням розміру сплати за його використання. Така процедура, вважаємо, може позитивно вплинути на процес повернення і значно його прискорити порівняно з порядком, що наразі діє і передбачає звернення до суду. Адже суб'єкти господарювання використовують власні потужності для здійснення своєї господарської діяльності, а заплутана процедура повернення їм майна може призвести як до значних втрат матеріальних ресурсів, так і знизити темпи розширення виробництва, що, у свою чергу, унеможливить збільшення їх прибутків і відрахування податків до державного бюджету країни.

Така неузгодженість і відсутність чіткого механізму примусового відчуження або вилучення майна, на нашу думку, може сприяти зловживанням з боку органів державної влади та їх посадових осіб, що є неприпустимим в умовах, що складаються під час введення спеціальних режимів, оскільки відсутні чіткі та ефективні механізми захисту прав господарюючих суб'єктів.

Оскільки одним із основних принципів, які діють під час введення в дію правового режиму зони надзвичайної екологічної ситуації, є пріоритет захисту життя та здоров'я людини, то задля цього необхідно створити такі умови, щоб дотримання цього принципу було не лише на папері, а й могло бути практично реалізоване, як це повинно бути в правовій державі, розбудова якої задекларована в Конституції України.

Висновки. Аналіз чинного законодавства, проведений в рамках цієї статті, виявив цілу низку недоліків, які головним чином пов'язані з механізмами правового регулювання господарських відносин у період введення в дію режиму зони надзвичайної екологічної ситуації. Дослідивши зазначене питання, можемо констатувати, що Закон України «Про зону надзвичайної екологічної ситуації» досить поверхово регулює цю сферу правовідносин. Зокрема, дослідження показало, що немає чітко прописаних механізмів встановлення тимчасової заборони на будівництво нових та розширення діючих підприємств

та інших об'єктів, діяльність яких не пов'язана з ліквідацією надзвичайної екологічної ситуації або із забезпеченням життєдіяльності населення; проведення мобілізації ресурсів підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності; зміни режиму їх роботи та профілю виробничої діяльності в межах, необхідних для проведення аварійно-рятувальних та відновлювальних робіт; примусового відчуження об'єктів права приватної власності з обов'язковим наступним повним відшкодуванням їх вартості. Ці неузгодженості порушують велику кількість питань під час застосування відповідних правових норм, оскільки чинні сьогодні нормативні акти в тій чи іншій мірі містять суперечності і прогалини.

Цим зумовлюється актуальність подальшої наукової розробки зазначеної проблематики з урахуванням сучасних умов розвитку національної економіки України, особливо з огляду на існуючі суспільні потреби та потенційні загрози.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України // Офіц. вісн. України. – 2003. – № 11.
2. Господарський кодекс України : затв. Верхов. Радою України 16 січ. 2003 р. № 436-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 18, 19–20, 21–22.
3. Кодекс цивільного захисту України. – Х. : Право, 2014. – 130 с.
4. Про зону надзвичайної екологічної ситуації : Закон України від 13.07.2000 р. № 908-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2000. – № 42.
5. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16.03.2000 р. № 1550-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2000. – № 23.
6. Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного або надзвичайного стану : Закон України від 17.05.2012 р. № 4765-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2013. – № 15.
7. Порядок розгляду заяв та здійснення виплат для наступної повної компенсації за майно, примусово відчужене в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану : затв. постановою Каб. Міністрів України від 31.10.2012 р. № 998.

Стаття надійшла до редакції 19.03.2015.

Рецензент — доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України В. Л. Яроцький, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна.

Reviewer — Jarocki V. L., doctor of legal Sciences, Professor, member-correspondent of national Academy of Law of Ukraine, Yaroslav Mudryi National Law University, Kharkiv, Ukraine.

Н. С. СЕРГЕЕВА

соискатель кафедры хозяйственного права Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого, Харьков

ХОЗЯЙСТВОВАНИЕ В ПЕРИОД ДЕЙСТВИЯ ПРАВОВОГО РЕЖИМА ЧРЕЗВЫЧАЙНОЙ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ СИТУАЦИИ

Исследованы вопросы хозяйственно-правового регулирования организации и осуществления хозяйственной деятельности субъектами хозяйствования в условиях введения в действие правового режима чрезвычайной экологической ситуации. Проведен анализ и представлено системное описание основных законодательных актов, регулирующих деятельность хозяйствующих субъектов в период действия данного режима хозяйствования. Указаны существенные недостатки и пробелы в законодательстве Украины в сфере исследуемой проблематики и предложены возможные пути его усовершенствования.

Ключевые слова: специальный режим, режим чрезвычайной экологической ситуации, систематизация законодательства, экстраординарный правовой режим.

N. S. SERHIEIEVA

applicant for candidate's degree in law of Department of Economic Law, Yaroslav Mudryi National Law University, Kharkiv

ECONOMIC ACTIVITY DURING EXTRAORDINARY ECOLOGICAL SITUATION LEGAL REGIME OPERATION

Problem setting. Among other important tasks of Economic Law in Ukraine special attention should be given to the problem of improvement of legal regulation of economic relations at the time of the special restrictive legal regimes operation. Taking in account the present-day situation the legal regime of extraordinary ecological situation which is the subject of this research requires more effective regulatory mechanisms

Recent research and publications analysis. The problem of special legal regimes in various aspects is analyzed by A. H. Bobkova, O. V. Butkevych, O. R. Zeldina, L. V. Taran, etc. But these researches are devoted to the promotional special regimes, while issues of emergency regimes in terms of economic law have not been in the focus of scientists' attention yet.

Paper objective. The aim of this article is to analyze current legislation and to work out propositions as to improvement of mechanisms of legal regulation of businesses' economic activity during the operation of extraordinary ecological situation legal regime as one of the restrictive special legal regimes.

Paper main body. The problems of legal regulation of organization and realization of economic activity under the legal regime of extraordinary ecological situation were studied in the paper. Systematic analysis of the current legislation governing legal relations involved allowed to reveal a wide range of unsolved problems, identify significant deficiencies and weak points and to suggest possible solutions.

In particular, as a result of the analysis of the Law of Ukraine «On ecological emergency zone» the issue of proper protection of rights of individuals as well as legal persons was brought up since the procedure of realization of the measures mentioned in the law is not provided for by the legislature. Thus, there is an urgent necessity to work out legislative proposals directed at carrying out of measures provided for by Art.10 of the Law.

Conclusions of the research. Analysis carried out in this work leads to the conclusion that existing normative base only partly regulates problems arising in the case of extraordinary ecological situation. Hence, legislative regulation of doing business under emergency regimes is significant issue that needs scientific development of legislative mechanisms for legal regulation in the specified situations.

Short Abstract to an article

Abstract. This paper deals with important problems of legal regulation in the sphere of organization and realization of economic activity by businesses under conditions of extraordinary ecological situation legal regime. Detailed analysis and systematic description of the existing legislation governing businesses' activity during the operation of the regime under consideration is provided in the article. A number of significant deficiencies and unsolved problems in Ukrainian legislation in the sphere related to the problematic of this research were identified and possible ways of its improvement were proposed.

Key words: special regime, extraordinary ecological situation regime, systematization of legislation, extraordinary legal regime.